

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____

О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 «Середня освіта»

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

освітня програма Українська мова і література

2019 – 2020 навчальний рік

Розробник: Корнієнко Ірина Анатоліївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент (Корнієнко І. А.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри (Рускуліс Л.В.)
«27» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
	Спеціальність 014 „Середня освіта”		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт / реферат	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180		2	2
		Семестр	
		3	4
		Лекції	
		24	8
		Практичні, семінарські	
		30	18
		Лабораторні	
		12	6
		Самостійна робота	
		24	58
		Вид контролю:	
		Іспит	

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить 180 год.: 98 год. – аудиторні заняття, 82 год. – самостійна робота (54 % - 46 %).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Метою викладання дисципліни є формування в студентів мовно-лінгвістичних компетенцій – комплексу лінгвістичних знань про мову як суспільне явище і систему, що охоплює фонетику, лексику, морфологію, синтаксис, стилістику тексту і культуру мовлення та постійно розвивається, вироблення вмінь оперувати лінгвістичними знаннями у професійній та науково-дослідницькій діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Сучасна українська літературна мова” є:

- засвоїти знання, що складають зміст сучасної української літературної мови як науки, усвідомити й запам’ятати систему лінгвістичних понять, оволодіти мовознавчою термінологією;
- усвідомити поняття про нормативність української літературної мови, сприяти ґрунтовному оволодінню орфоепічними, орфографічними, лексичними, граматичними й стилістичними нормами сучасної української літературної мови;
- підвищити рівень культури усного й писемного мовлення студентів;
- виробити критичне ставлення до свого мовлення й суспільної мовної практики;
- збагатити лексичний запас новими термінами з фахової підготовки;

- навчити самостійно працювати з науковою, навчальною, довідковою літературою.

Передумови для вивчення дисципліни: обізнаність із нормами й канонами сучасного мовного дискурсу та вміння представити свої наукові здобутки, що є одним із найважливіших і найвагоміших аспектів підготовки фахівця з університетською освітою. Курсу «Сучасна українська літературна мова» властиві зв'язки з теоретичними та спеціальними теоретичними курсами загального фундаментального та професійного циклу – «Методологія та організація наукових досліджень», «Історія лінгвістичних вчень», «Загальне мовознавство», «Історія мови», «Стилістика української мови», «Новітні напрями сучасної лінгвістики», «Методика навчання фахових дисциплін», «Українська ономастика».

Навчальна дисципліна складається із 6 кредитів.

Очікувані результати навчання:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- вміння оперувати сучасним категоріально-термінологічним апаратом мовознавства; знання найважливіших філологічних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл;
- здатність демонструвати знання сучасної наукової парадигми в галузі філології та динаміки її розвитку;
- здатність проведення досліджень на належному рівні.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

- набуття міцних знань із професійних дисциплін;
- знання структури філологічної науки, поділу знань на мовознавчу та літературознавчу складову, усвідомлення специфіки кожної;
- олодіння знаннями з усіх галузей мовознавства, історії української мови та сучасної української мови;
- володіння основними поняттями, концепціями і фактами сучасної мовознавчої і літературознавчої науки.

II. Фахові:

- знання основних понять морфеміки, словотвору, граматики й морфології;
- знання принципів виділення частин мови в сучасній українській мові; ознак повнозначних і службових частин мови;
- знання лексичних, морфологічних і синтаксичних особливостей кожної з частин мови;
- знання особливостей творення частин мови та правопису;
- вміння ідентифікувати й кваліфікувати з функціонального погляду всі різновиди морфем (кореневі, префіксальні, суфіксальні, інтерфікси, флексії);
- вміння аналізувати морфемну структуру слова як системно упорядковану єдність його значущих складових частин (морфем і комбінацій морфем), характеризувати типові зміни у морфемній структурі слова (перерозклад – зміну морфемних меж у слові; опрощення – перетворення членованої основи в нечленовану; ускладнення – виділення афіксальних морфем у первісно нечленованих основах; декореляції – заміни функціональної значущості морфем);
- вміння ідентифікувати й визначати лінгвістичну сутність властивих українській мові способів словотворення;
- вміння використовувати в інтерпретації українського словотворення з навчально-розвивальною метою відомості про реальне функціонування таких категорій, як словотвірна парадигма, словотвірне гніздо, словотвірний ланцюжок, словотвірний тип;
- вміння конкретизувати абстрактну суть таких понять, як граMATика, морфологія, граматична система;
- вміння з'ясувати лінгвістичну природу граматичної форми, граматичного значення, граматичного способу, граматичної категорії;

- уміння аналізувати лінгвістичну й когнітивну природу частин мови; з'ясувати значення поняття „частина мови”;
- уміння з'ясувати складну частиномовну природу іменника; зміст понять „відміна”, „парадигма”;
- уміння з'ясувати лінгвістичну сутність іменникової категорії відмінка; розкривати мотивацію термінологічного позначення відмінків; аналізувати значення відмінкових форм іменника у структурі речення (суб'єктні, об'єктні, означальні, обставинні), характеризувати взаємодію прийменників і відмінкових форм іменника;
- уміння аналізувати лінгвістичну природу прикметника як однієї з чотирьох основних частин мови, з'ясувати когнітивну сутність ознаки (сукупність ознак) як обов'язкової умови виділення окремого предмета (розмежування однотипних або різних предметів) поза мовної дійсності, звертаючи увагу на позначення прикметниками якісних (виділюваних поза відношеннями до інших предметів) і відносних (виділюваних через зв'язки одного предмета з іншим) ознак;
- уміння з'ясувати засади виділення лексико-граматичного розряду якісних прикметників; мовне відображення градації ознак за допомогою спеціальних форм – ступенів порівняння якісних прикметників;
- уміння з'ясувати лінгвістичну й когнітивну природу лексико-граматичного розряду відносних прикметників;
- уміння з'ясувати принципи прикметникової словозміни, репрезентованої відповідними парадигмами, обґрунтовувати чинність початкової форми прикметникової лексичної одиниці – називного відмінка однини чоловічого роду, характеризувати розрізнення твердої і м'якої груп прикметників;
- уміння обґрунтовувати виділення в системі повнозначних частин мови числівника як окремого лексико-граматичного класу слів з властивою йому специфікою реалізації морфологічних категорій роду, числа й відмінка;
- уміння з'ясувати розвиток кількісних числівників, представлених структурними розрядами – назвами одиниць першого десятка; одиниць другого десятка, назвами десятків, сотень, дробовими числівниками; пояснювати частиномовну специфіку іменникових числових назв на тлі власне числівників;
- уміння з'ясувати частиномовну природу займенника, обґрунтовувати засади виділення семантичних розрядів займенника, характеризувати поділ займенників за граматичними ознаками на іменникові, прикметникові, числівникові, прислівникові;
- уміння аналізувати й обґрунтовувати лінгвістичну сутність дієслова як найважливішої самостійної частини мови; з'ясувати принципи й конкретні засоби творення дієслів одного виду від дієслів іншого виду; розкривати зміст поняття „видова пара”; коментувати в раціональному інформативному обсязі співвідношення і взаємозв'язки між дієслівним видом як граматичною категорією й аспектологічною категорією способів дієслівної дії;
- уміння з'ясувати лінгвістичну специфіку дієслівної граматичної категорії часу; аналізувати категоріальне значення форм теперішнього, майбутнього, минулого часів; коментувати взаємозв'язки між граматичними категоріями виду й часу;
- уміння з'ясувати лінгвістичну природу морфологічної категорії способу дієслова; характеризувати значення і творення дійсного, умовного й наказового способів;
- уміння з'ясувати лінгвістичну специфіку лексико-граматичної категорії перехідності (неперехідності); пояснювати зміст поняття „перехідність” дієслова;
- уміння з'ясувати частиномовну природу прислівника як незмінного лексико-граматичного класу слів, різноманітного за джерелами становлення (застиглі давні прикметникові форми, адвербіалізовані безприйменникові і прийменникові відмінкові форми іменників тощо) та синтаксичними функціями;

- уміння з'ясовувати функціональне призначення прийменників і сполучників як важливих засобів вираження формальних і значеннєвих зв'язків між словами у реченні й між частинами складного речення; функціональне призначення часток.

3. Програма навчальної дисципліни

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

I півріччя

Кредит 1. Граматика. Морфеміка і словотвір

Тема 1. Граматика сучасної української мови. Основні поняття граматики.

Тема 2. Морфеміка і словотвір.

Кредит 2. Морфологія. Іменник. Прикметник

Тема 3. Морфологія. Іменник: дефініція, лексико-граматичні розряди, граматичні категорії. Відміни, словозміна і словотвір іменників.

Тема 4. Прикметник: дефініція, лексико-граматичні розряди. Граматичні особливості, словозміна і словотвір прикметників.

Кредит 3. Числівник. Займенник

Тема 5. Числівник як частина мови.

Тема 6. Займенник як частина мови.

II півріччя

Кредит 4. Дієслово

Тема 7. Дієслово як частина мови.

Тема 8. Дієприкметник. Дієприслівник.

Кредит 5. Прислівник. Станівник. Модальник

Тема 9. Прислівник як частина мови.

Тема 10. Слова категорії стану. Модальні слова як особлива категорія слів.

Кредит 6. Службові частини мови. Вигук

Тема 11. Службові слова. Прийменник як частина мови. Сполучник як частина мови.

Тема 12. Частка як частина мови. Вигук і звуконаслідування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усьо го	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Граматика. Морфеміка і словотвір						
Тема 1. Граматика сучасної української мови. Основні поняття граматики. Граматика української мови як учення про її морфологічну та синтаксичну будову. Морфологія та синтаксис як розділи граматики. Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія, граматичне значення слова у його відношенні до лексичного. Способи вираження граматичного значення слова граматичною формою слова. Синтетичні й аналітичні форми слів. Граматичні категорії. Системи граматичних категорій в українській мові. Морфологічні, синтаксичні та лексико-граматичні категорії. Поняття грамеми.	15	2	4	2		7
Тема 2. Морфеміка і словотвір. Морфеміка як тип мовної одиниці.	15	4	8	2		1

<p>Морфемний склад слова. Поняття про морфему. Типи морфем в українській мові. Морфи як варіанти морфем. Кореневі й афіксальні морфеми. Словотворчі, формотворчі і словозміні афікси. Поняття нульової морфеми. Основа слова і закінчення. Основні зміни в морфемній будові слова: спрощення, перерозклад, ускладнення. Принципи морфемного аналізу слів.</p> <p>Словотвір як учення про мотивацію і творення похідних слів. Твірна основа і словотворчий формант. Словотвірний тип і словотвірне значення. Способи словотвору в сучасній українській мові. Словотвір іменників. Словотвір прикметників. Словотвір дієслів. Словотвір прислівників. Принципи словотвірного аналізу.</p>						
Усього:	30	6	12	4		8
Кредит 2. Морфологія. Іменник. Прикметник						
<p>Тема 3. Морфологія сучасної української мови. Іменник</p> <p>Морфологія як граматичне вчення про систему форм слова та засоби їх вираження. Поняття про словоформу. Взаємозв'язок між словом і словоформою. Частини мови та принципи їх виділення в українській мові. Повнозначні та службові частини мови. Проблема займенникових слів, нечастиномовні слова – морфеми і слова – речення, ступені й різновиди взаємопереходу частин мови.</p> <p>Іменник: дефініція, лексико-граматичні розряди, граматичні категорії.</p> <p>Іменник як частина мови. Семантико-граматичні ознаки його виділення. Лексико-граматичні розряди іменників: іменники - власні та загальні назви, назви істот і неістот, конкретні, абстрактні та збірні іменники, іменники з речовим значенням. Перехід іменників одного розряду до іншого.</p> <p>Морфологічні категорії роду, числа і відмінка іменника. Поділ на відміни і групи.</p> <p>Граматичні категорії іменника. Категорія роду, її значення, морфологічне, синтаксичне та лексичне вираження. Формально-граматичні та значеннєві принципи розподілу іменників за родами. Іменники спільного та подвійного роду. Хитання в роді іменників.</p>	15	6	6	2		1

<p>Категорія числа, її значення та граматичні засоби вираження. Іменники, що мають форму тільки однини або форму тільки множини. Категорія відмінка. Відмінкова система сучасної української літературної мови. Кличний відмінок у парадигмі іменника. Основні значення відмінків. Відмини, словозміна і словотвір іменників. Словозміна іменників. Поняття про парадигму іменників. Повна та неповна парадигма. Принципи поділу іменників на відмини та групи. Характеристика парадигм іменників I, II, III та IV відмін. Розмежування варіантів відмінкових форм. Невідмінювані іменники. Відмінювання іменників plurala tantum. Іменники з ознаками прикметникової парадигми. Словотвір іменників. Морфологічний аналіз іменника.</p>						
<p>Тема 4. Прикметник: дефініція, лексико-граматичні розряди.</p> <p>Прикметник. Поняття про прикметник як частину мови. Специфіка граматичних категорій прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників: якісні, відносні, присвійні. Перехід відносних у якісні, присвійних – у відносні та якісні. Здатність прикметників формувати синонімічні ряди, вступати в антонімічні відношення, розвивати переносні значення.</p> <p>Грамматичні особливості, словозміна і словотвір прикметників.</p> <p>Короткі та повні прикметника. Стягнені та нестягнені форми повних прикметників. Ступені порівняння як форми якісних прикметників.</p> <p>Особливості відмінювання та правопису прикметників. Творення та значення вищого та найвищого ступенів порівняння. Аналітичні форми ступенів порівняння. Відмінювання прикметників твердої та м'якої групи. Проблема кількості відмінюваних грамем прикметника. Словотвір прикметників якісних, відносних, присвійних. Творення прикметників від географічних назв. Прикметники, утворені складанням основ, їх правопис. Перехід прикметників у іменники.</p>	15	4	4	2		5
<p>Кредит 3. Числівник. Займенник</p>	30	10	10	4		6
<p>Тема 5. Числівник як частина мови.</p> <p>Числівник. Проблема частиномовної природи числівника.. Розмежування числівників та інших слів з кількісним значенням.</p>	15	4	4	2		5

Числівник як частиномовна морфологічна периферія. Специфіка вияву граматичних категорій числівника. Функціональні розряди числівників: власне-якісні, збірні, дробові, неозначено-кількісні. Особливості їх вживання. Питання про порядкові числівники. Структурні ☐ олю ☐ числівників: прості, складні та складені. Відмінювання різних розрядів числівників. Аналіз специфіки парадигм кількісних числівників у сучасній українській літературній мові. Синтаксичні функції числівників.						
Тема 6. Займенник як частина мови. Займенник. Займенникові слова в системі частин мови. Співвідношення займенників за значенням, морфологічними ознаками та синтаксичною ☐ олю в реченні з іншими частинами мови – іменниками, прикметниками, числівниками. Лексико-граматичні розряди займенників. Граматичні категорії займенників. Специфічні випадки функціонування займенників. Явище прономіналізації. Словотвірні характеристики займенників. Словозміна.	15	4	4	2		5
Усього:	30	8	8	4		10
Разом	90	24	30	12		24
Кредит 4. Дієслово						
Тема 7. Дієслово. Поняття про дієслово як частину мови. Система дієслівних утворень в українській мові. Неозначена форма дієслова. Типи дієслівних основ. Поділ дієслів на класи за співвідношенням з основами інфінітива та теперішнього часу. Поділ дієслів на дієвідміни. Категорія виду дієслова. Протиставлення форм доконаного та недоконаного виду у видовій парі. Способи творення форм доконаного та недоконаного виду. Видова пара. Дієслівні категорії способу і часу. Категорія особи Категорія особи дієслова та числа. Дієслова з неповною особовою парадигмою. Безособові дієслова. Категорія часу та роду дієслова. Система дієслівних часів у сучасній українській літературній мові, їх творення та значення. Пряме та переносне вживання часових форм дієслова. Категорія способу дієслова. Дійсний, умовний та наказовий способи, їх творення та значення. Категорії перехідності/неперехідності та	15	2	6	2		5

<p>стану дієслова. Загально дієслівна категорія перехідності-неперехідності дієслова. Перехідні дієслова та засоби їх вираження. Неperехідні дієслова та засоби їх вираження. Валентність дієслова.</p> <p>Категорія стану дієслова та її зв'язок з перехідністю-неперехідністю. Дієслова активного стану, їх засоби вираження. Дієслова пасивного та зворотно-середнього стану.</p>						
<p>Тема 8. Дієприкметник. Дієприслівник.</p> <p>Дієприкметник як форма дієслова та прикметникові характеристики дієприкметника. Граматичні категорії дієприкметника.</p> <p>Творення дієприкметників. Активні дієприкметники теперішнього часу, їх значення та вживання. Пасивні дієприкметники минулого часу обох видів. Перехід дієприкметників у іменники та прикметники. Дієслівні форми на -но, -то.</p> <p>Дієприслівник як форма дієслова. Дієслівні та прислівникові характеристики дієприслівника. Значення дієприслівників доконаного та недоконаного видів. Творення та синтаксична роль дієприслівників. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники.</p>	15	2	2			11
Усього:	30	4	8	2		16
Кредит 5. Прислівник. Станівник. Модальник						
<p>Тема 9. Прислівник як частина мови.</p> <p>Прислівник. Значення прислівників як слів, що виражають статичну ознаку іншої ознаки. Морфологічні ознаки, синтаксична роль прислівників. Групи прислівників за означенням. Ступені порівняння означальних прислівників.</p> <p>Творення прислівників (від прикметників, іменників, числівників, займенників, дієслів). Перехід у прислівники інших частин мови. Перехід прислівників у прийменники, сполучники, частки.</p>	15	1	2	1		11
<p>Тема 10. Слова категорії стану. Модальні слова.</p> <p>Слова категорії стану та їх місце в системі частин мови. Частиномовна база станівника. Лексико-семантичні групи слів категорії стану.</p> <p>Модальні слова як особлива категорія слів. Поняття про модальність і модальні слова.</p>	15	1	2	1		11

Формування модальника та його частиномовний статус. Семантичні розряди модальних слів. Морфологічні та синтаксичні властивості модальника.						
Усього:	30	2	4	2		22
Кредит 6. Службові частини мови. Вигук						
Тема 11. Службові слова. Критерії виділення службових частин мови. Спільні й відмінні особливості службових слів. Морфологічний аналіз службових слів Прийменник як частина мови. Прийменники як службові слова, що виражають відношення (просторові, часові та інші) між повнозначними словами. Морфологічний склад прийменників. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники. Вживання прийменників з певними відмінками іменників і субстантивованих слів. Полісемія прийменників. Ознайомлення прийменників. Синонімія прийменників. Сполучник як частина мови. Сполучники як службові слова, що виражають зв'язок між словами в реченні, між частинами речень. Синтаксичні функції сполучників. Морфологічний склад сполучників. Сполучники сурядності і підрядності, їх групи. Сполучні слова їх відмінність від сполучників. Перехід повнозначних слів у сполучники.	15	1	4	1		9
Тема 12. Частка як частина мови. Вигук і звуконаслідування. Частки як службові слова, що вносять певні відтінки у значення слів чи рівень. Групи часток за значенням. Функції часток. Частки словотворчі і формотворчі. Правопис часток в українській мові. Вигуки як слова, що виражають емоції та волевиявлення, їх роль у реченні. Групи вигуків за значенням, їх уживання. Перехід у вигуки повнозначних слів. Звуконаслідувальні слова. Морфологічний аналіз службових слів та вигуків.	15	1	2	1		11
Усього:	30	2	6	2		20
Разом:	90	8	18	6		26
Усього годин:	180	46	64	20		58

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	I півріччя	
<i>Кредит 1. Граматика. Морфеміка і словотвір</i>		
1.	Тема 1. Граматика сучасної української літературної мови	2

2.	Тема 2. Морфеміка і морфемологія. Словотвір сучасної української мови	4
<i>Кредит 2. Морфологія. Іменник. Прикметник</i>		
3.	Тема 3. Іменник. Лексико-граматичні розряди іменника. Граматичні категорії іменника. Відміни. Словозміна	6
4.	Тема 4. Прикметник	4
<i>Кредит 3. Числівник. Займенник</i>		
5.	Тема 5. Числівник	4
6.	Тема 6. Займенник	4
	Разом:	24
II півріччя		
<i>Кредит 4. Дієслово</i>		
7.	Тема 7. Дієслово.	2
8.	Тема 8. Дієприкметник. Дієприслівник	2
<i>Кредит 5. Прислівник. Станівник. Модальник</i>		
9.	Тема 9. Прислівник	1
10.	Тема 10. Станівник. Модальник	1
<i>Кредит 6. Службові частини мови. Вигук</i>		
11.	Тема 11. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник	1
12.	Тема 12. Частка. Вигук.	1
	Разом:	8

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I півріччя		
<i>Кредит 1. Граматика. Морфеміка і словотвір</i>		
1.	Тема 1. Граматика сучасної української літературної мови	4
2.	Тема 2. Морфеміка і морфемологія. Словотвір сучасної української мови	8
<i>Кредит 2. Морфологія. Іменник. Прикметник</i>		
3.	Тема 3. Іменник. Лексико-граматичні розряди іменника. Граматичні категорії іменника. Відміни. Словозміна	6
4.	Тема 4. Прикметник	4
<i>Кредит 3. Числівник. Займенник</i>		
5.	Тема 5. Числівник	4
6.	Тема 6. Займенник	4
	Разом:	30
II півріччя		
<i>Кредит 4. Дієслово</i>		
7.	Тема 7. Дієслово.	6
8.	Тема 8. Дієприкметник. Дієприслівник	2
<i>Кредит 5. Прислівник. Станівник. Модальник</i>		
9.	Тема 9. Прислівник	2
10.	Тема 10. Станівник. Модальник	2
<i>Кредит 6. Службові частини мови. Вигук</i>		
11.	Тема 11. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник	4
12.	Тема 12. Частка. Вигук.	2
	Разом:	18

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

І півріччя		
<i>Кредит 1. Граматика. Морфеміка і словотвір</i>		
1.	Тема 2. Морфеміка і морфемологія. Словотвір сучасної української мови. Словотвірний і морфемний аналіз.	4
<i>Кредит 2. Морфологія. Іменник. Прикметник</i>		
2.	Тема 3. Морфологічний аналіз іменників.	2
3.	Тема 4. Морфологічний аналіз прикметників.	2
<i>Кредит 3. Числівник. Займенник</i>		
4.	Тема 5. Морфологічний аналіз числівників.	2
5.	Тема 6. Морфологічний аналіз займенників.	2
	Разом:	12
II півріччя		
<i>Кредит 4. Дієслово</i>		
6.	Тема 7. Морфологічний аналіз дієслів.	2
<i>Кредит 5. Прислівник. Станівник. Модальник</i>		
8.	Тема 9. Морфологічний аналіз прислівників	2
<i>Кредит 6. Службові частини мови. Вигук</i>		
9.	Тема 11. Морфологічний аналіз службових слів та вигуків	2
	Разом:	6

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
I півріччя		
<i>Кредит 1. Граматика. Морфеміка і словотвір</i>		
1.	Тема 1. Граматика сучасної української літературної мови	7
2.	Тема 2. Морфеміка і морфемологія. Словотвір сучасної української мови	1
<i>Кредит 2. Морфологія. Іменник. Прикметник</i>		
3.	Тема 3. Іменник. Лексико-граматичні розряди іменника. Граматичні категорії іменника. Відміни. Словозміна	1
4.	Тема 4. Прикметник	5
<i>Кредит 3. Числівник. Займенник</i>		
5.	Тема 5. Числівник	5
6.	Тема 6. Займенник	5
	Разом:	24
II півріччя		
<i>Кредит 4. Дієслово</i>		
7.	Тема 7. Дієслово.	5
8.	Тема 8. Дієприкметник. Дієприслівник	11
<i>Кредит 5. Прислівник. Станівник. Модальник</i>		
9.	Тема 9. Прислівник	11
10.	Тема 10. Станівник. Модальник	11
<i>Кредит 6. Службові частини мови. Вигук</i>		
11.	Тема 11. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник	9
12.	Тема 12. Частка. Вигук.	11
	Разом:	58

9. Індивідуальні навчально-дослідне завдання

Підготовка проекту / реферату з актуальних питань граматики (морфології, словотвору, морфеміки) української мови

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів описувати й аналізувати мовні явища, використовуючи різноманітні наукові джерела.

10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54	2 (незадовільно)	Не зараховано
FX	35-49		

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацювати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, екзамен) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли відповідь вважається повною, тобто в ній містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт аналізу, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки. Відповідь повинна бути чіткою і послідовною, супроводжуватися достатньою кількістю прикладів зі слов'янських мов.

Студенту виставляється *дуже добре* ставиться за виконання 75 % усіх завдань, якщо він у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки.

Студенту виставляється *добре*, якщо студент у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки; може дати порівняльну характеристику мовних явищ, дає визначення поняттям; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; встановлює синхронність подій у межах курсу, але допускає несуттєві неточності; незначні мовні огріхи. У ході відповіді він розкриває питання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється *достатньо*, якщо він володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, поверхово і фрагментарно або володіє частиною навчального матеріалу, уміє застосовувати знання в стандартних ситуаціях, але порушує послідовність і логічність викладу думок. У відповіді трапляються суттєві мовні помилки.

Оцінка за виконання *індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів. Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань

Відповідно розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.
 Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 6 крд.
 *Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

І півріччя

Поточне тестування та самостійна робота					Контрольна робота	Іспит	Накопичувальні бали/ Сума
К1	К2	К3			50	120	300/100
50	40	40					

II півріччя

Поточне тестування та самостійна робота					Контрольна робота	Залік	Накопичувальні бали/ Сума
К4	К5	К6			100		300/100
60	70	70					

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

11. Засоби дігностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

12. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, вправи, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; специфічні прийоми: фонетичний, граматичний розбори.

13. Рекомендована література

Базова

Підручники і методичні посібники

1. Безпояско О.К. Граматика української мови. Морфологія: підруч. для студ. філол. фак. вузів. К.: Либідь, 1993. 336 с.
2. Безпояско О.К., Городенська К.Г. Морфеміка української мови. К.: Либідь, 1987. 212 с.
3. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. Граматика української мови. К.: Рад. школа, 1982. 208 с.
4. Вільчинська Т.П. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: навч. посіб. для студ. філол. факультетів вищ. нач. закладів. Ч. 2: Практикум. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2002. 80с.
5. Волох О. Т. Сучасна українська літературна мова: вступ, фонетика, орфоєпія, графіка і орфографія, лексикологія, фразеологія, словотвір. К.: Вища шк., 1986. 199 с.
6. Волох О.Т. та ін. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис. 2-е вид., перероб. і доп. К.: Вища школа, 1989. 334 с.
7. Волох О. Т., Чемерисов М. Т., Чернов Є. І. Сучасна українська літературна мова. К.: Вища школа, 1976. 375 с.
8. Горпинич В.О. Морфологія української мови (граматика, морфологія, іменник, прикметник, займенник): Текст лекції: навч. посіб. для студ. Дніпропетровськ, 2000. 170с.
9. Горпинич В.О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: навч. посіб. для студ. філол. спец. вузів. К.: 1999. 206 с.
10. Горпинич В.О. Морфологія української мови [Текст]: підруч. для студ. вищих навч. закладів. К.: Академвидав, 2004. 336с.
11. Гуйванюк Н. В. Українська мова. Схеми, таблиці, тексти: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. Львів: Світ, 2005. 304 с.

12. Дудик П.С., Литовченко В. М. Сучасна українська мова: завдання і вправи: навч. посіб. К.: Академія, 2007. 264 с.
13. Дудик П. С., Єрмакова С. Д., Литовченко В. М. Сучасна українська літературна мова: збірник вправ для лабораторних робіт. К.: Вища школа, 1987. 167 с.
14. Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: Дієслово. Незмінні частини мови: збірник тестів. Івано-Франківськ: Видавець Голіней О. М., 2016. 132 с.
15. Дудик П.С., Литовченко М.В. Сучасна українська мова: завдання і вправи [Текст]: навч. посіб. для студ. вищих навчальних закладів. К.: Академвидав, 2007. 264 с.
16. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. 992 с.
17. Зарицький М. С. Актуальні проблеми української термінознавства: підруч. для студ. вищ. навч. закладів. К.: Політехніка, 2004. 128 с.
18. Корнієнко І. А. Сучасна українська літературна мова: навч.-метод. посіб.: у 2-х ч.. Ч. 1: Граматика. Словотвір. Морфеміка. Морфологія. Іменні частини мови. Миколаїв: Іліон, 2014. 208 с.
19. Корнієнко І. А. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Дієслово. Прислівник. Станівник. Модальник. Службові частини мови. Вигук: метод. реком. та вказівки до самостійної роботи. Миколаїв: Іліон, 2016. 121 с.
20. Ладоня І.О. Українська мова: навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Вища школа, 2001. 158 с.
21. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова. К.: Вища школа, 1983. 264 с.
22. Лінгвістичний аналіз. Практикум: навчальний посібник /за ред. Г. Р. Передрій. К.: Видавничий центр «Академія», 2005. 255 с.
23. Микитюк О. Сучасна українська мова: самотність, система, норма: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015. 440 с.
24. Москаленко Н. А., Фащенко М. М., Смагленко Ф. П. Сучасна українська літературна мова. Лексичний, фонетичний і граматичний аналіз: навч. посіб. для студ. філол. факультетів ун-тів. Київ – Одеса: Вища школа, 1980. 140 с.
25. Олійник О. Б., Гребницький Г. М. Українська мова та література: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. К.: Кондор, 2006. 306 с.
26. Олійник О. Б. Сучасна українська мова: Опорні конспекти. К.: Кондор, 2008. 234 с.
27. Плющ М. Я. Граматика української мови. У 2-х частинах: підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. К.: Вища школа, 2005. 286с.
28. Плющ М. Я., Леута О. І., Гальона Н. П. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ: навч. посіб. для студ. вузів, що вивч. дисципліну «Сучасна українська мова мова» К.: Вища школа, 1995. 284 с.
29. Плющ М. Я., Леута О. І., Гальона Н. П. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ [Текст]: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Вища школа, 2003. 287 с.
30. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Граматика української мови в таблицях [Текст]: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. К.: Вища школа, 2004. 167с.
31. Пономаренко С. Сучасна українська мова: Морфеміка. Дериватологія. Морфонологія: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. 2017. 300 с.
32. Сучасна українська літературна мова. Вправи. Завдання. За творами Т. Г. Шевченка / за ред. Г. М. Вокальчук, В. М. Мойсієнка. К.: ВЦ «Академія», 2016. 224 с.
33. Сучасна українська літературна мова / [за ред. І. К. Білодіда]. Вступ, фонетика. К.: Наукова думка, 1969. 583 с.; Морфологія. К., 1969. 583с.; Синтаксис. К., 1972. 515 с.; Стилїстика. К., 1973. 588 с.; Лексика і фразеологія. К., 1973. 440 с.
34. Сучасна українська літературна мова: навчально-методичний посібник для дистанційного навчання / уклад.: І. С. Гонца, В. В. Розгон. Умань: Візаві, 2018. 334 с.
35. Сучасна українська літературна мова: підруч. для студ. філол. спец.і вищ. навч. закладів / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ, Н. І. Тоцька / за ред. А. П. Грищенка. 3-те вид., доп. К.: Вища школа, 2002. 439с.
36. Сучасна українська літературна мова [Текст]: підруч. для студ. філол. спец. вищих навчальних закладів / за ред. М. Я. Плющ. К.: Вища школа, 2009. 430 с.

37. Сучасна українська мова: підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін. К. : Либідь, 2001. 312 с.
38. Сучасна українська мова: підруч. для студ. гуманітарних спеціальностей вищ. навч. закладів / За ред. О. Д. Пономаріва. 3-тє вид., перероб. К.: Либідь, 2005. 488 с.
39. Український правопис. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>.
40. Шевчук С. В., Лобота Т. М. Сучасна українська літературна мова: навч. посіб.. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Арій, 2008. 384 с.
41. Шкуратяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: навч. посіб. для студ. педагогічних навч. закладів. К.: Літера, 2000. 284 с.
42. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови: посіб.. Київ: Освіта, 2016. 287 с.
43. Ющук І. П. Українська мова: підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. 4-те вид. К.: Либідь, 2008. 640 с.

Довідникова література

1. Ахманова О. С. Словник лінгвістичних термінів. М.: Радянська енциклопедія, 1966. 608 с.
2. Головащук С.І. Словник наголосів: понад 20000 слів. К.: Наукова думка, 2003. 320 с.
3. Горпинич В. О. Українсько-російський орфографічний словник. Дніпропетровськ: ДДУ, 1998. 189 с.
4. Зубков М. Г. Українська мова [Текст]: Універсальний довідник. 4-те вид. випр. і доп. Харків: Школа, 2009. 496 с.
5. Морфемний словник / Укл. Л. М. Полюга. К.: Радянська школа, 1983. 464 с.
6. Новий російсько-український словник-довідник: близько 100 тис. слів / уклад. С. Я. Єрмоленко [та ін.]. 2-е вид., доп. і випр. К.: Довіра, 1999. 878 с.
7. Новий тлумачний словник української мови: у 3-х томах / укл. В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. К.: Аконтіт, 2008. Т. 1. 928 с.; Т. 2. 928 с.; Т. 3. 864 с.
8. Онуфрієнко Г. С., Таранова Н. В. Навчальний тлумачний словник лінгвістичних термінів (90 терміноодиниць). Запоріжжя: ЗІОІ МВС України, 1998. 52 с.
9. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 843 с.
10. Сліпушко О. С. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові: правопис, грамика: 10000 слів. К.: Криниця, 2000. 511 с.
11. Словник української мови / Відп. ред. В. В. Жайворонок. К. : ВЦ «Просвіта», 2016. 1320 с.
12. Словник української мови: в 11 т. К.: Наукова думка, 1970-1980. Т. 1-11.
13. Словник труднощів української мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. К.: Радянська школа, 1992. 336 с.
14. Українська мова: енциклопедія. К.: Українська енциклопедія, 2004. 824 с.
15. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. К.: Либідь, 2001. 222 с.

Допоміжна

Словотвір. Морфеміка. Морфонеміка

1. Білоусенко П. І. Історія суфіксальної системи українського іменника. К.: Вид-во Київ. держ. пед. ін-ту, 1993. 215 с.
2. Горбачук В. Т. Основа слова. Українська мова і література в школі. 1988. № 6. С. 37-40.
3. Городенська К. Г., Кравченко М. В. Словотвірна структура слова. К.: пукова думка, 1981. 197 с.
4. Горпинич В.О. Будова слова і словотвір. К.: Радянська школа, 1977. 116 с.
5. Горпинич В.О. Українська словотвірна дериватологія: навч. посіб.. Дніпропетровськ: ДДУ. 1973, 236 с.
6. Карпенко Ю. О. Синхронічна сутність лексико-семантичного способу словотвору. *Мовознавство*. 1992. № 4. С. 3-10.
7. Карпіловська Є. А. Суфіксальна підсистема сучасної української літературної мови: будова та реалізація. К.: Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні НАН України, 1999. 297 с.
8. Касевич В. Б. Морфонологія. Л.: Изд-во ЛГУ, 1986. 186 с.

9. Каспиришин З. О. Складні випадки словотвірного аналізу. *Українська мова і література в школі*. 1989. № 11. С. 53-58.
10. Клименко Н. Вияви категорії демінутивності в науковому стилі. *Українська мова*. 2017. № 2 (62). С. 3–13.
11. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А. Морфемно-словотвірний фонд української мови як дослідницька та інформаційно-довідкова система. *Мовознавство*. 1990. № 6. С. 41-50.
12. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. К.: Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні НАН України, 1998. 166 с.
13. Клименко Н.Ф. Система афіксального словотворення сучасної української мови. К.: Наукова думка, 1973. 186 с.
14. Ковалик І. І. Вчення про словотвір. Львів: Вид.-во Львівського ун-ту, 1961. 83 с.
15. Ковалик І. І. Основні проблеми вчення про словотвір. *Українська мова і література в школі*. 1970. № 10. С. 34-43
16. Пінчук О. Ф. До питання про словотвірне значення. *Мовознавство*. 1975. № 6. С. 42-47.
17. Чурганова В. Г. Очерки русской морфологии. М.: Наука, 1973. 239 с.

Граматика. Морфологія

1. Адамець Н. В. Словотвірна парадигматика дієслів руху в сучасній українській мові: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01; ДВНЗ «Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2016. 20 с.
2. Альошина І. Г. Семантико-дериваційна характеристика словотвірних гнізд із вершиною «Дієслово обертального руху»: зіставний аспект. *Нова філологія*. 2014. № 63. С. 107-111.
3. Ачилова О. Л. Дієслова говорити, казати, сказати: аспектуальні і семантичні особливості. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2014. Вип. 49. С. 12-17.
4. Баранова С. В. Денумеративи в частиномовній представленості. *Філологічні трактати*. 2011. Т. 3. № 3. С. 11-17.
5. Бабічева О. Числівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. *Українська мова та література: газета для вчителів української мови та літератури*. К.: Вид. дім «Шкільний світ». 2014. № 5. С. 19-20.
6. Барчук В. М. Категорія темпоральності в сучасній українській літературній мові: автореф. дис. д-ра філол. наук: 10.02.01; Нац. акад. наук України, Ін-т укр. мови. К., 2013. 35 с.
7. Барчук В. М. Методологічні аспекти дослідження категорійної системи дієслова. *Українознавчі студії*. 2012-2013. № 13-14. С. 28-34.
8. Бачишина О. Дієслово як виразник просторової семантики. *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна. 2016. Вип. 63. С. 58-67.
9. Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії (функціональний аналіз). К.: Вища школа, 1991. 169 с.
10. Безпояско О. К. Зони перехідності в граматичній категорії числа іменника. *Мовознавство*. 1995. № 2-3. С. 9-12.
11. Берекець І. А. Мовні скарби прикметника. *Все для вчителя*. 2010. № 20. С. 38-39.
12. Богданова Є. В. Історія акцентуації відчислівникових прислівників української мови. *Наукові праці: науково-методичний журнал*. Т. 255. Вип. 243. Філологія. Мовознавство / ред. Л. П. Клименко. Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. С. 6-12.
13. Брунець Т. Прийменник як службова частина мови. *Українська мова та література: газета для вчителів української мови та літератури*. 2013. № 6. С. 4-6.
14. Вихованець І. Р. Дві версії про місцевий відмінок. *Мовознавство*. 1994. № 1. С. 25-30.
15. Вихованець І. Р. Дієслівно-іменниковий граматичний тип української мови. *Українська мова: наук.-теорет. журн. Ін-ту укр. мови НАН України*. 2012. № 2. С. 3-10.
16. Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови. К.: Наукова думка, 1980. 286 с.
17. Вихованець І. Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті. К.: Наукова думка, 1988. 256 с.

18. Воскрес А. А. Дієслово як головний компонент дієслівно-адвербіального комплексу. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Сер.: Філологія. 2014. Т. 17. № 2. С. 31-37.
19. Гайдай Н. М. Навчання граматичних структур з безособовими формами дієслова на матеріалі афоризмів та цитат відомих людей. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2015. Вип. 131. С. 29-31.
20. Гальона Н. П. Функції модальних часток. *Українська мова і література в школі*. 1990. № 11. С. 23-27.
21. Гамза А. Методична реалізація описової функції дієслова у процесі формування текстотворчих умінь. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія: Педагогічні науки. 2016. № 3. С. 29-33.
22. Гнатюк Г. М. Дієприкметник в сучасній українській літературній мові. К.: Либідь, 1982. 248 с.
23. Герасимчук В. Від літери до цифри: світові нумерації в українських числівниках. *Дивослово: Українська мова й література в навчальних закладах*. 2013. № 7/8. С. 49-54.
24. Герасимчук В. Числівник фразеологічних зворотах. *Дивослово*. 2012. № 5. С. 38-43.
25. Голосовська Г. Активні дієприкметники в українській літературній мові: уживати чи ні? *Українська мова: наук.-теорет. журнал*. 2011. № 4. С. 63-70.
26. Гонтар В. М. Числівник як самостійна частина мови. *Все для вчителя: інформаційно-практичний бюлетень*. 2015. № 9. С. 12-13.
27. Городенська К. Г. Структура складних іменників у контексті семантичного синтаксису. *Мовознавство*. 1988. № 3. С. 27-34.
28. Городенська К. Транспозитори синтаксичної сфери: порівняльна характеристика. *Українська мова*. 2017. № 3. С. 3-14.
29. Гонтар В. М. Прикметникове розмаїття. *Все для вчителя*. 2015. № 11. С. 10-12.
30. Грищенко А. П. Прикметник у структурі словосполучення і речення. *Українська мова і література в школі*. 1986. № 7. С. 39-45.
31. Драпак О. Теперішній час дієслова (недоконаний вид) в українській мові пострадянського періоду як предмет вивчення іноземців. *Мова і культура*. 2014. Вип. 17. Т. 6. С. 180-216.
32. Дудко І. В. Особливості аналізу дієслова: формальний і функціональний аспекти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. 2012. Вип. 9. С. 62-65.
33. Загнітко А. П. Диференціація невідмінюваних іменників за родами в українській мові. *Українська мовознавство*. 1985. Вип. 13. С. 89-94.
34. Загнітко А. П. Семантико-граматичне енергетичне ядро дієслівності. *Мовознавство: наук.-теорет. журнал*. 2014. № 5. С. 3-13.
35. Залужна О. О. Привативні дієслова в англійській та українській мовах: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.17; Донец. нац. ун-т. Донецьк, 2014. 21 с.
36. Заневич О. Є. Відсуб'єктні зворотні дієслова із загальним значенням «задовольняти побутові потреби» в українській мові XVI–XVII ст. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]*. Серія: Філологія. Мовознавство. 2016. Т. 278, Вип. 266. С. 46-50
37. Зинякова А. А. Становлення та виформування числівника *один* в українській мові. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]*. Сер.: Філологія. Мовознавство. 2013. Т. 219. Вип. 207. С. 37-40.
38. Карпенко Ю. О. Ще раз про критерії виділення частин мови. *Мовознавство*. 2001. №3. С. 76-80.
39. Казакова Г. А. Ступені порівняння якісних прикметників, їх творення. *Все для вчителя: інформаційно-практичний бюлетень*. 2012. № 15/16.
40. Калюжна Олена. Числівник як частина мови: кількісні і порядкові числівники. *Українська мова та література: газета для вчителів української мови та літератури*. К.: Вид. дім «Шкільний світ». 2015 р. № 4. С. 10-12.
41. Карлова Т. Номінативний статус дієслова з позицій когнітивної ономазіології (симбіоз лексичних та синтаксичних концептів). *Лінгвістичні студії*. 2014. Вип. 29. С. 213-217.

42. Коць Л. М. Дієприслівник у сучасній українській літературній мові (Специфіка зв'язків та їх значень). К.: Видавництво Академії Наук УРСР, 1964. 163 с.
43. Леміш Н. Каузативне дієслово як універсальний засіб граматикалізації каузації в різноструктурних мовах. *Мова і культура*. 2013. Вип. 16, т. 3. С. 181-187.
44. Мельник І. Відприкметникова дієслівна морфологічна транспозиція. *Українська мова: наук.-теорет. журн. Ін-ту укр. мови НАН України*. 2012. № 2. С. 11-23.
45. Мельник Ю. В. Давноминулий час: проблема та гіпотези. *Мовознавство*. 1996. № 1. С. 40-45.
46. Коца Р. Складні прикметники у давньоукраїнській мові: семантика і структура. *Українська мова*. 2016. № 2. С. 125-135.
47. Коца Р. О. Формування префіксальної та конфіксальної систем прикметника української мови (ХІ-ХХ ст.). Київ: Наукова думка, 2017. 279 с.
48. Коць Т. Прикметниковий словотвір у мові публіцистичного стилю початку ХХ століття і тенденції граматичної норми. *Українська мова: науково-теоретичний журнал*. 2012. № 3. С. 57-62.
49. Купчик І. Відмінювання і правопис числівників. Правильне їх уживання в усному та писемному мовленні. *Українська мова та література: газета для вчителів української мови та літератури*. 2013. № 7. С. 18-19.
50. Курносова Н. О. Про знаковий статус вигуків. *Мовознавство*. 1990. № 2. С. 47-50.
51. Лабінська М. Відмінювання порядкових числівників. *Українська мова та література: газета для вчителів української мови та літератури*. 2015. № 4. С. 13-16.
52. Литвин Л. Відносні прикметники-кольороназви. *Українська мова й література в сучасній школі*. 2013. № 7-8. С. 20-23.
53. Матвіяс І. І. Іменник в українській мові. К.: Радянська школа, 1974. 183 с.
54. Мацьків П. В. Наголос і морфемна структура іменника. *Мовознавство*. 1994. № 1. С. 34-40.
55. Мацько Л. І. Інтер'єктиви в українській мові. К.: Вища школа, 1981. 247 с.
56. Навальна М. І. Нові явища та процеси у вживанні дієслів соціально-економічної сфери в українській мові: монографія.; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди». Переяслав-Хмельницький: КСВ, 2014. 186 с.
57. Омельчук С. Динаміка граматичної норми в лінгводидактичному дискурсі: про вживання збірних числівників з іменниками. *Українська мова і література в школах України: щомісячний науково-методичний та літературно-мистецький журнал*. 2015. № 7/8. С. 36-39.
58. Омельчук С. Функціонування в сучасній українській мові прийменниково-іменникових конструкцій на позначення дефісного написання слів. *Дивослово*. 2016. № 5. С. 21-26.
59. Омельчук С. Функціонування терміносполук зі збірним числівником у царині української лінгвометодики. *Дивослово: Українська мова й література в навчальних закладах: науково-методичний журнал*. 2015. № 7/8. С. 18-20.
60. Омельчук С. Прийменники *через, і з* у складі словоформ на позначення дефісного правопису слів. *Українська мова: науково-теоретичний журнал*. 2017. № 1. С. 66-76.
61. Павлів І. Чайна симфонія: урок узагальнення й систематизації вивченого з теми «Прикметник». *Дивослово*. 2016. № 1. С. 8-11.
62. Попович Н. Синтаксична структура речень з числівниковим компонентом в українській мові: монографія. Чернівці Рута, 2011. 135 с.
63. Римар Н. В. Творення прикметників. Написання прикметникових суфіксів. *Все для вчителя: Інформаційно-практичний бюлетень*. 2013. № 10. С. 111-113.
64. Романюк Ю. В. Аналогія в українському дієслівному словотворенні. *Українська мова*. 2017. № 4. С. 109-114.
65. Романюк Ю. В. Вплив соціодинаміки на систему і структуру українського дієслова. *Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. пр.* 2015. № 53. С. 41-50.
66. Романюк Ю. В. Словозмінні класи дієслів у сучасній українській мові. *Українська мова: наук.-теор. журнал*. 2017. № 2 (62). С. 75-83.
67. Русанівський В. М. Дієслово – рух, дія, образ. К.: Радянська школа, 1977. 55 с.
68. Русанівський В. М. Структура українського дієслова. К.: Наукова думка, 1971. 313 с.
69. Самійленко С. П. Типи відмін іменників в українській мові та провідні фактори їх становлення. *Мовознавство*. 1977. № 1. С. 30-40.

70. Сасинович Є. С. Дієприслівники в сучасній українській мові. К.: Радянська школа, 1963. 103 с.
71. Скаб М. С. Кличний відмінок та його синтаксичні функції. *Ераїнська мова і література в школі*. 1990. № 1. С. 64-66.
72. Стадній А. С. Нові конотативні значення дієслів у сучасній українській літературній мові (на матеріалі засобів масової інформації): монографія; Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця ВНТУ, 2014. 131 с.
73. Степаненко-Мардус. О. Числівник як частина мови. *Дивослово*. 2010. № 2. С. 6-9.
74. Степаненко М. І. Семантична диференція просторових прийменників. *Мовознавство*. 2015. № 3. С. 63-74.
75. Степаненко М. Синтаксична і семантична валентність відносних прикметників у сучасній українській мові: монографія. Полтава: Астроя, 2017. 236 с.
76. Терещушко Ю. Р. Семантика і синтаксис дієслів мовлення в німецькій та українській мовах: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.17; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2014. 20 с.
77. Ткаченко Ю. В. Дієслівна вербалізація градуальної семантики в сучасній українській мові: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2016. 19с.
78. Топіха В. Особливості словотвірної полімотивації префіксально-постфіксальних дієслів. *Українська мова й література в сучасній школі*: щомісяч. наук.-метод. та літ.-мистец. журн. 2013. № 2. С. 15-19.
79. Труб В. Про обмеження на варіативність виду дієслівних форм та деякі функції видового протиставлення. *Українська мова*: наук.-теорет. журн. Ін-ту укр. мови НАН України. 2012. № 1. С. 18-31.
80. Труба Г. М. Функціональна взаємодія категорій становості та аспектуальності в українській мові: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса, 2014. 20 с.
81. Фурса В. М. Лексико-семантична типологія дієслівного керування в українській літературній мові. *Українська мова*: наук.-теорет. журнал. 2017. № 3 (63). С. 120-131.
82. Чапля І. К. Прислівники в українській мові. Х.: Вид-во Харків. ун-ту, 1960. 123 с.
83. Швидка Т. Дієслова зі значенням інформації та суб'єктивні зв'язки їх предикативних форм. *Теоретична і дидактична філологія*. 2013. Вип. 16. С. 380-391.

14. Інформаційні ресурси

Підручники

- Безпояско О. К. та ін. Граматика української мови. Морфологія: підручник для студ. філол. фак. вузів. URL: http://1576.ua/uploads/files/5573/Vezpoiasko_Hramatyka_ukr_movu_Morfologhiia_1993.jpg.
- Горпинич В. О. Морфологія української мови [Текст]: підручник для студ. вищих навч. закладів. URL: http://fs169.www.ex.ua/get/688943_faa601b442b9208be_00999ac98/24126610/Gorpunuch%20V.%20Morfologija%20ukrajins%60koji%20movu.pdf
- Грещук В. Сучасна дериватологія : деякі підсумки й перспективи URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mv/2009_8/14.pdf 2.
- Електронний підручник з української мови (фонетика, лексика, морфеміка, словотвір, морфологія, синтаксис, стилістика) URL: <http://www.mova.info/pidruchn.aspx>
- Електронний підручник з сучасної української мови (Словотвір. Морфологія) [Електронний ресурс] / [наук. керівник Н. П. Дарчук]. URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**
- Єгорова Т. Д. Практичний курс української мови: навч. посіб. . 2-ге вид., виправ. URL : <http://www.twirpx.com/file/672757/>
- Загнітко А. Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект. Донецьк, 2009. URL: http://www.ukrajnistika.edu.rs/preuzimanje/UKR_sintaksis.pdf
- Загнітко А. П. Теорія сучасного синтаксису: Монографія. Вид. 2-ге, виправл. і доп. URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**
- Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Карпіловський В. С., Недозим Т. І. Словник афіксальних морфем української мови. URL: http://lib.movahistory.org.ua/Slov_afiksalnykh_morfem.pdf

Ковтун І. М. Морфеміка. Словотвір. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації позааудиторної самостійної роботи студентів. URL: <http://zavantag.com/docs/1821/index-12639-1.html>

Клепуц Л. Стратегії класифікації ненормативної лексики. «Humanities & Social Sciences 2009» (HSS-2009), 14-16 may 2009, Lviv. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/6678/1/30.pdf>

Козленко І. Систематизація базових термінів сучасної морфології. URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/Um/2009_39.pdf

Купрікова Г. В. Сучасна українська мова. Синтаксис: Навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів. URL: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/939/1/SUM.pdf>

Мовознавство. Філологія. URL: <http://uareferats.com/index.php/referat/search?cat=32&page=4>

Мовознавство: науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні та українського мовно-інформаційного фонду НАН України. URL: www.movoznavstvo.org.ua/

Плющ М. Я. Граматика української мови: У 2 ч. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія: підручник. URL: http://lib.mdpu.org.ua/load/Library/plush_gramatika_ukr_movi.pdf

Плющ М. Я. Граматика української мови. У 2-х частинах: підручник для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. URL: www.ex.ua/14316707

Синтаксис української мови: навч.-метод. комплекс / укл. О. В. Дуденко. URL: http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/3389/1/sintaxis_komplex_15.pdf

Словники України онлайн: словозміна, синонімія, фразеологія URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>.

Словничок таємної мови лірників та шаповалів. URL: <http://litopys.org.ua/rizne/lirn.htm>.

Сучасна українська літературна мова: підручник [Електронний ресурс] / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.; [за ред. А. П. Грищенка]. URL: <http://www.twirpx.com/file/1264494/>

Сучасна українська літературна мова : навч. комплекс: посіб. для студ. філол. спец. / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко, І. В. Мілева, Г. К. Барилова; [за заг. ред. проф. В. Д. Ужченка]. 2-ге вид., випр. і доп. URL: <http://dspace.ltsu.org/jspui/bitstream/123456789/250/1/Макет%202009.pdf>

Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоєпія, графіка, орфографія. URL: <http://ena.lp.edu.ua> <http://www.twirpx.com/file/174320/>

Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал. URL: http://www.undip.org.ua/news/fahovi_detail.php?ID=372

Ющук І. П. Українська мова : [підручник]. 4-те вид. URL: <http://www.twirpx.com/file/266343/>

Ющук І. П. Українська мова. Вправи. навч. посіб. URL: <http://www.twirpx.com/file/600473/>
Інші ресурси. Словники

Багатомовний словник (перекладний). URL: <http://www.slovnyk.org>

«Великий тлумачний словник сучасної української мови онлайн». URL: <http://www.slovnyk.net>

Інтегрована лексикографічна система «Словники України» / Національна академія наук України. Версія 1.03. Український мовно-інформаційний фонд, 2003.

«Лінгвістичний портал». Найпопулярніші розділи: «Чотиримовний науковий словник», «Перекладач», «Словники», «Відкритий словник», «Електронний підручник з української мови» (фонетика, лексика, морфеміка, словотвір, морфологія, синтаксис, стилістика). URL: <http://www.mova.info/>

Освітньо-інформаційний ресурс «Український центр». URL: <http://www.ukrcenter.com>

Російсько-український словник сталих виразів URL: <http://stalivyrazy.org.ua>

Сайт «Cybermova».. URL: <http://cybermova.com/index.ua.htm>

Сайт «Український правопис». URL:

Українська мова. Енциклопедія. URL: Українська мова. URL: <http://ukrainskamova.narod.ru>